

**RAPORT Z WYKONANIA AKTUALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA
GMINY KARTUZY
NA LATA 2013-2016
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY
NA LATA 2017-2020**

okres sprawozdawczy

OD 01.01.2016-31.05.2017

Sporządzający:

Natalia Lekner

Wydział Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska

Urzędu Miejskiego w Kartuzach

Marzec 2018

SPIS TREŚCI

<u>1. Wprowadzenie.....</u>	<u>2</u>
<u>2. Ocena stopnia realizacji uchwalonej „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020”</u>	<u>3</u>
<u>3. Podsumowanie.....</u>	<u>12</u>

1. Wprowadzenie

Rada Miejska w Kartuzach uchwałą nr XXXVII/479/2013 z dnia 20 listopada 2013 r. ustanowiła dokument pn. „Aktualizacja Gminnego Programu Ochrony Środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020” (zwany dalej *Programem*). Dokument ten stanowi aktualizację przyjętego wcześniej dokumentu o tej samej nazwie, ale innym okresie objętym programowaniem, a jego celem jest realizowanie założeń Polityki Ochrony Środowiska na szczeblu lokalnym. Przedmiotowy dokument jest aktem prawa miejscowego. Z wykonania gminnego programu ochrony środowiska organ wykonawczy gminy co dwa lata sporządza raport, który przedstawiony zostaje właściwej radzie gminy, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U.2017 r. poz. 519 ze zm.). Niniejszy raport zostaje również, po przedstawieniu właściwej radzie gminy, przekazany do organu wykonawczego powiatu, zgodnie z art. 18 ust. 3 ww. ustawy.

Przedmiotowe opracowanie obejmuje okres sprawozdawczy: od **1 stycznia 2016 r. - 31 maja 2017 r.** Przyjęty niepełny okres sprawozdawczy wynika z uchwalenia kolejnej aktualizacji Programu Ochrony Środowiska, która weszła w życie uchwałą Rady Miejskiej w Kartuzach nr XXXV/392/2017 w dniu 31 maja 2017 r.

2. Ocena stopnia realizacji uchwalonej „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020”

W celu oceny stopnia realizacji działań określonych w dokumencie stanowiącym przedmiot niniejszego raportu - dokonano szczegółowej analizy przyjętych założeń. Efektywność Programu monitorowano na podstawie mierników przyjętych w Tab. 39 aktualizacji *Programu*. Założone wskaźniki dobrane zostały tak, aby uwidocznili wymierny efekt danego działania. Przedstawione w Tab.1. dane pochodzą z danych znajdujących się w posiadaniu tut. Urzędu oraz jednostek podlegających gminie i nie dotyczą wszystkich działań podejmowanych na terenie Gminy, przez różne podmioty od gminy niezależne.

Tab.1. Efektywność Programu mierzona na podstawie przyjętych mierników

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
Ochrona różnorodności przyrodniczej Gminy			
Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych oraz zasad ochrony przyrody i krajobrazu	Ilość uchwalanych mpzp uwzględniających ww. zapisy/rok	1	Mpzp dla fragmentu wsi Mezowo – uchwała nr XXXV/407/2017 z dnia 31.05.2017 r.
Nasadzenia drzew i krzewów wzdłuż tras komunikacyjnych	Ilość wykonanych przez gminę nasadzeń drzew i krzewów oraz wydane środki	Nasadzono łącznie 408 szt. drzew; koszt nasadzeń – 48.447,20 zł.	

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
	finansowe na ten cel		
Utrzymanie i rewitalizacja terenów zieleni miejskiej	Nakłady finansowe wydane na ten cel	Umowa na utrzymanie terenów zieleni miejskiej na kwotę 292.032 zł, w tym zlecenia na kwotę 266.893,25	
Tworzenie nowych terenów zieleni urządzonej	Powierzchnia nowo utworzonych terenów zielonych na terenie Gminy Kartuzy	0	
Rekultywacja jezior kartuskich	Uzyskanie poprawy jakości wód jezior kartuskich, odbudowa różnorodności biologicznej ich wód oraz odwrócenie procesu ich degradacji	Montaż urządzenia do poprawy warunków tlenowych w jeziorze Karczemnym w okresie od 10.04.2017 – 10 października 2017 r.	Zmniejszenie miąższości osadów, ograniczony zakwit sinic
Ochrona przed deficytem wody			
Tworzenie odpowiednich zapisów w decyzjach i planach zagospodarowania przestrzennego (mpzp) odnośnie lokalizacji mikro i małej retencji wody	Ilość uchwalonych mpzp uwzględniających ww. zapisy, wydanych decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego/rok	Nie dotyczy	
Doskonalenie gospodarowania zasobami energetycznymi			
Termomodernizacja budynków	Ilość budynków poddanych termomodernizacji	3	Przebudowa instalacji c.o oraz termomodernizacja budynku SP nr 1, termomodernizacja przedszkola i szkoły w Brodnicy Górnej
Wspieranie przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (OZE)	Ilość przedsięwzięć zrealizowanych dzięki udzielonemu wsparciu finansowemu	W ramach konkursu „Czyste Powietrze Pomorza – edycja 2016” realizowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Gmina Kartuzy otrzymała dotację na wymianę węglowych źródeł ciepła, w wysokości 146.443,05 zł. Przyznana kwota stanowi 22,91% kosztów kwalifikowanych poniesionych na wykonanie zadania. W ramach konkursu wymieniono 55 węglowych źródeł ciepła o łącznej mocy 1176 kW, w 47 budynkach i lokalach mieszkalnych. Kotły węglowe zostały zastąpione ogrzewaniem gazowym w 26	Efekty ekologiczne konkursu „Czyste Powietrze Pomorza – edycja 2017” zostaną uwzględnione w kolejnym raporcie. Realizacja zadania polegającego na wymianie kotłów węglowych w 2017 r. w ramach ww. programu nastąpiła po 31 maja 2017 r.

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
		przypadkach, olejem opałowym (1 przypadek) i biomasą w 20 przypadkach	
Zakup energii z rosnącym udziałem energii pochodzącej z OZE	Rosnący udział energii z OZE w wolumenie zakupionej energii	68.708,77 kWh	Miernik trudny do oszacowania przez Gminę, ponieważ w strumieniu zakupionej energii dostarczana jest energia z oze w ilości, na którą Gmina nie wpływa przy zakupie. Pozyskane dane pochodzą od operatora i obliczone są szacunkowo. Wpisana ilość określa ilość szacunkową energii pochodzącą z oze w wolumenie zakupionej energii przez Gminę Kartuzy. Nie ma możliwości oceny o ile wzrósł udział energii w wolumenie energii zakupionej, z uwagi na brak danych z poprzednich lat.
Stworzenie podstaw planistycznych i organizacyjnych dla rozbudowy sieci gazowych na terenie Gminy Kartuzy	Opracowanie podstaw planistycznych i organizacyjnych dla rozbudowy sieci gazowych na terenie Gminy Kartuzy	Opracowano i uchwalono dokument będący podstawą planistyczną dla rozbudowy sieci gazowej w 2015 r., tj. <i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kartuzy</i> oraz zawarto 1 porozumienie w sprawie poprawy jakości powietrza.	W 2015 r. zawarto porozumienie z PGNiG dotyczące współpracy na rzecz poprawy jakości powietrza w Gminie Kartuzy realizowana do chwili obecnej.
Poprawa jakości wód			
Budowa kanalizacji sanitarnej w Brodnicy Górnej	Długość nowej sieci	0 km	Nie wybudowano sieci w ww.
Budowa kanalizacji sanitarnej w Dzierżążnie-Pikarni, Mezowie, Kaliskach	j.w.	j.w.	miejsowościach, natomiast w okresie sprawozdawczym wykonano : - k. sanitarna 1008 m, i 341 m (Kartuzy, ul. Kolejowa), - k. deszczowa - ul. Zielona w Grzybnie – 355 mb, - 140 mb kanalizacja deszczowa ul. Boh. Westerplatte w Kartuzach
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na	Ilość wybudowanych nowych przydomowych	0	W drugiej połowie 2017 r. uruchomiono

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
terenie gminy Kartuzy	oczyszczalni ścieków		dotacje na budowę oczyszczalni przydomowych i dofinansowano 8 oczyszczalni w drugiej połowie 2017 r. (po okresie sprawozdawczym), w 2017 r. również rejestrowano nowo wybudowane oczyszczalnie, ale po okresie sprawozdawczym.
Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	Ilość zinwentaryzowanych zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	2014 r. – 2528 szt. 2015 r. – 2529 szt.	W roku 2016 nie rejestrowano nowych oczyszczalni i zbiorników.
Kontrola zawartych umów na odbiór ścieków bytowych ze zbiorników bezodpływowych	Ilość umów zawartych i rozwiązanych pomiędzy właścicielami nieruchomości a podmiotami świadczącymi tego typu usługi	W okresie sprawozdawczym zawarto 181 umów, rozwiązano 55 umów.	
Ochrona jakości powietrza i ograniczanie oddziaływania hałasu			
Promowanie korzystania z rowerów i środków transportu wykorzystujących napędy przyjazne środowisku poprzez zamieszczanie informacji na stronach gminy	Ilość zamieszczonych wpisów informacyjnych na temat promowania rowerów i przyjaznego transportu	Przy współudziale z Fundacją ARKA zorganizowano akcję „Rower pomaga”, której celem było zachęcenie m.in. mieszkańców Gminy Kartuzy do korzystania z jednośladów. Akcja prowadzona była w okresie od maja do października 2016 r. Produkt: 21.171 km przejechanych kilometrów na rowerze na cel „Rowerowe Kartuzy – zbieraj kilometry i pomagaj”. Informacje zamieszczono na lokalnych portalach, stronie kartuzy.pl oraz plakatach rozwieszonych na terenie Gminy (ok. 20 plakatów).	Podane wydarzenia odbyły się również z udziałem organizacji pozarządowych. Trwają prace nad budową Kaszubskich Tras Rowerowych – działanie ciągłe.
Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem	Ilość uchwalonych miejscowych planów uwzględniających ww. zapisy	1	

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzenie zapisów w SIWZ uwzględniających montowanie dźwiękoszczelnych okien i kładzenie cichej nawierzchni	Ilość zapisanych przetargów, które uwzględniają takie zapisy	0	Informacje takie zawarto w niektórych projektach i nie powielano ich w SIWZ. Dokumentacja projektowa jest załącznikiem do SIWZ.
Budowa I etapu obwodnicy miasta Kartuzy na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 211	Oddanie do użytku obwodnicy miasta Kartuzy	zrealizowana	
Racjonalna gospodarka odpadami			
Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania, uzyskanie odpowiedniego poziomu recyklingu i przygotowanie do ponownego użycia	- udział % masy odpadów biodegradowalnych nieskladowanych/rok, - udział % odpadów przekazanych do recyklingu/rok, - udział % odpadów przygotowanych do ponownego użycia/rok.	Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania to 1,8%; Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia to 43,3%, co oznacza, że wszystkie poziomy zostały osiągnięte.	
Kontrola podmiotów posiadających wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania, transportu i zagospodarowania odpadów	Informacja o półrocznych sprawozdaniach złożonych przez podmioty posiadające wpis do rejestru	Wpis posiada 9 podmiotów. Podmioty, które świadczą usługę odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych regularnie przedkładają sprawozdania półroczne w okresie objętym sprawozdaniem.	
Kontrole składanych „deklaracji śmieciowych”	Ilość wydawanych decyzji naliczających wysokość opłat	wydano 35 decyzji określających opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.	
Monitoring nieczynnego składowiska (w ramach rekultywacji)	Wyniki monitoringu	W 2016 r. sporządzany był pełny monitoring składowiska, natomiast w 2017 r. przeprowadzany był monitoring częściowy.	W monitoringu pełnym parametry przewidziane do badania badane są raz w roku (zgodnie z odrębnymi decyzjami Starosty), w monitoringu częściowym – raz na dwa lata. Za każdym razem wyniki badań przekazywane są Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.
Likwidacja „dzikich wysypisk śmieci”	Ilość zlikwidowanych „dzikich wysypisk”	0	Nie prowadzi się inwentaryzacji dzikich wysypisk.

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
			<p>Wprowadzane ulepszenia w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi oraz zwiększonej kontroli przedsiębiorców świadczących usługę odbierania odpadów w ramach umowy z gminą, przyczyniają się do racjonalizacji gospodarki odpadami komunalnymi.</p> <p>Stacjonarne tzw. PSZOKI (<i>Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych</i>) zlokalizowane w dwóch miejscach na terenie Gminy zapobiegają także porzucaniu odpadów wielkogabarytowych w miejscach nieprzeznaczonych.</p>
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Ilość usuniętych wyrobów azbestowych	70,09 Mg	Podana ilość dot. 2016 r., odpady usunięte w 2017 r. zostały poza okresem sprawozdawczym.
Zapobieganie poważnym awariom			
Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia – umożliwienie uczestnictwa radnych i pracowników w szkoleniach i ćwiczeniach	Liczba ćwiczeń i szkoleń	Organizowane są okresowe kursy BHP	
Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa			
Promocja walorów przyrodniczych gminy poprzez zamieszczanie informacji na stronach www, w lokalnych gazetach, na targach turystycznych	Liczba podjętych działań promocyjnych i wielkość poniesionych kosztów	Poniesione koszty na edukację w zakresie promocji walorów turystycznych - 26.637,00 zł; na stronach www.kartuzy.pl i expresskaszubski.pl oraz w lokalnych mediach – Forum Pomorskie, Dziennik Bałtycki, portal Naszemiasto.pl, Magazyn Together, Pomerania, albumy i materiały promocyjne, Gazeta Wyborcza, Express Biznesu zamieszczono łącznie ok. 20 artykułów zawierających	

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
Informowanie mieszkańców przez portal internetowy gminy o stanie środowiska na terenie gminy oraz działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	Raporty i publikacje zamieszczone na stronie Gminy.	<p>elementy promocji przyrodniczej gminy.</p> <p>Gmina Kartuzy posiada odrębne podstrony poświęcone gospodarce odpadami komunalnymi oraz niebezpiecznymi (azbest) – odpowiednio www.odpady.kartuzy.pl i www.azbest.kartuzy.pl. Ponadto, na stronie www.kartuzy.pl oraz lokalnych portalach www.kartuzy.info i www.expresskaszubski.pl zamieszczono artykuły dotyczące jakości powietrza, traktujące o źródłach zanieczyszczenia i możliwych sposobach zwalczania „niskiej emisji”. Na stronie www.kartuzy.pl na bieżąco umieszcza się informacje dotyczące stanu środowiska, jeżeli sytuacja tego wymaga. Informacje te dostępne są również na stronach Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska jako organu odpowiedzialnego za monitoring środowiska.</p>	
Edukacja ekologiczna mieszkańców na rzecz upowszechniania proekologicznych postaw i wykształcenia u mieszkańców odpowiedzialności za środowisko – organizacja seminariów, wykładów, konkursów, Festynów i imprez o tematyce ekologicznej	Ilość podjętych działań edukacyjnych i poniesione koszty	<p>w dniu 17 czerwca 2016 r. zorganizowano III Festyn Ekologiczny. III Edycja Festynu poświęcona była niskiej emisji i propagowaniu gospodarki niskoemisyjnej. Akcja zorganizowana została z udziałem profesjonalnych edukatorów z Fundacji Ekologicznej ARKA. Festyn skierowany był do młodzieży szkolnej ze szkół podstawowych i gimnazjalnych,</p> <p>- przy współdziale z Fundacją ARKA zorganizowano akcję „Rower pomaga”, której celem było zachęcenie mieszkańców Gminy Kartuzy do korzystania z jednośladów. Akcja prowadzona była w okresie od maja do października br.,</p> <p>- w maju br. przy współdziale Fundacji ARKA zorganizowano dla szkół podstawowych, gimnazjalnych</p>	

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
		<p>i ponadgimnazjalnych akcję „Listy dla Ziemi”. W ramach akcji dzieci pisały na specjalnie przygotowanym papierze, listy do ziemi, których tematem przewodnim były zmiany klimatu i związana bezpośrednio z tymi zmianami – niska emisja. Pisanie listów poprzedzone było przeprowadzeniem, przez nauczycieli przedmiotów przyrodniczych w szkołach na terenie Gminy Kartuzy, zajęć dotyczących problemu i samego zjawiska niskiej emisji. Zajęcia przeprowadzono w oparciu o przygotowane w tym celu dla nauczycieli konspekty, podzielone na poszczególne grupy wiekowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> - w dniach od 3-11.10.2016 r. przeprowadzono cykl teatrzyków ekologicznych dla uczniów wybranych szkół podstawowych i gimnazjalnych. Łącznie przeprowadzono 12 spektakli w kilku szkołach dla dwóch grup wiekowych od 5-10 lat („Zielona Wyspa Pirata Piffpaffa”) oraz od 10-15 lat („Czarny Orzeł”), - przeprowadzono warsztaty w lokalnych szkołach (łącznie 10 godz.) z zakresu segregacji odpadów, 	
<p>Promowanie korzystania z OZE, zmian nośników energii z paliw stałych na płynne lub gazowe</p>	<p>Ilość podjętych działań promocyjnych i poniesione koszty</p>	<p>Ogłoszono nabór na dofinansowanie do wymiany systemów grzewczych – informacje o naborze publikowano w lokalnych mediach, na stronach urzędowych. Umieszczono także artykuły promujące wymianę ogrzewania na ekologiczne. Ponadto, przygotowując się do aplikowania o dofinansowanie ze środków UE na montaż systemów oze, zorganizowano 3 spotkania z mieszkańcami, ogłoszono nabór chętnych do udziału w</p>	

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
		programie i podpisano porozumienie z Gminami biorącymi udział w projekcie OZE Dla KASZUB. Na stronie ww.kartuzy.pl zamieszczano informacje o projekcie oraz promowano gospodarkę niskoemisyjną.	
Promocja energooszczędnych rozwiązań w budownictwie – podnoszenie efektywności energetycznej budynków	Ilość podjętych działań promocyjnych i poniesione koszty	Uchwalono <i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej</i> , który promuje energooszczędne rozwiązania w budownictwie.	
Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, szczególnie w zakresie selektywnej zbiórki	j.w.	<ul style="list-style-type: none"> - utworzono odrębną stronę internetową poświęconą tematyce segregacji odpadów, - wydano kilka rodzajów ulotek i broszurek informacyjnych; - od 2014 r. organizowany jest Festyn Ekologiczny wpisany w stały kalendarz imprez Gminy Kartuzy, w którym zgłębianą jest tematyka dotycząca segregacji, a odbiorcami festynu jest młodzież szkolna, - organizowane corocznie akcje „Sprzątanie Świata” i „Dzień Ziemi”, - przeprowadzono ok. 10 kontroli w terenie o charakterze edukacyjnym dot. właściwej segregacji odpadów, - organizacja konkursu „Przełącz do ponownego użycia” mająca na celu promowanie PSZOKów i segregacji odpadów. 	
Akcje informacyjne dotyczące możliwości finansowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, wskazujące firmy uprawnione do demontażu oraz zagrożenia zdrowia związanego z samodzielnym prowadzeniem prac.	Ilość podjętych działań informacyjnych i poniesione koszty	Ogłoszono nabór wniosków o dofinansowanie na stronach urzędu oraz w lokalnych mediach. Wystosowano również pisma do sołtysów z prośbą o rozpowszechnienie informacji o dotacji. Utworzono stronę internetową www.azbest.kartuzy.pl , w której znajdują się odnośniki dotyczące bezpiecznego użytkowania i demontowania wyrobów zawierających azbest oraz wskazanie punktu informacji o azbecie, gdzie przez cały rok można uzyskać informacje o dofinansowaniu i	

Cel do roku 2020	Przyjęty miernik	Opis działań w oparciu o przyjęte mierniki	UWAGI
		szkodliwości związanej z użytkowaniem wyrobów azbestowych.	
Wspieranie rozwoju szkolnej edukacji w zakresie ochrony przyrody i środowiska			
Pomoc finansowa w realizacji zajęć z edukacji ekologicznej, w organizacji konkursów, akcji ekologicznych w jednostkach dydaktycznych	Ilość podjętych działań i poniesione koszty	Podjęte zadania w zakresie edukacji ekologicznej opisano powyżej. Łączne koszty opisanych wyżej działań: 49.234,21 zł	
Organizowanie imprez pobudzających aktywność dzieci i młodzieży w dziedzinie ochrony przyrody i środowiska naturalnego	j.w.	<ul style="list-style-type: none"> - W roku 2016 i do 31 maja 2017 r. zorganizowano akcje „Dzień Ziemi” i „Sprzątanie Świata”, - Festyn ekologiczny zorganizowany w 2016 r., - Listy dla ziemi w 2016 i 2017 r., - warsztaty segregacji w szkołach. 	

3.Podsumowanie

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym pozwalającym realizować cele polityki ekologicznej państwa. Zaplanowane kierunki działań muszą zostać zdefiniowane dla każdego z obszarów ochrony środowiska: stosunków wodnych i jakości wód, jakości powietrza, ochrony gleb, gospodarki odpadami, ochrony przyrody, itd. W celu weryfikacji wykonalności przyjętych założeń określono mierniki realizacji przyjętego Programu, które pozwolą na monitorowanie stopnia osiągnięcia założonych celów. Większość założonych celów została osiągnięto albo też podjęto działania zmierzające do przybliżenia się do podjętego celu (np. rekultywacja jezior kartuskich). Część działań zaplanowanych jest jako długoterminowe, których realizacja trwać będzie przez następny okres programowania (np. rekultywacja jezior kartuskich czy budowa obwodnicy Kartuz – II Etap). Z uwagi na niepełny okres sprawozdawczy (1,5 roku zamiast dwóch lat), spowodowany wejściem w życie kolejnej aktualizacji *Programu...*, niektóre założenia wykonane zostały częściowo, a pewna część została co prawda zrealizowana w roku 2017, ale po okresie sprawozdawczym, wobec czego nie ujęto tych zadań w niniejszym raporcie.